

Organisering av samisk språkopplæring

Stedlig undervisning, fjernundervisning, språkopp hold

Marit Helene Pedersen

Statsforvalteren i Troms og Finnmark 9.februar 2022

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

10. feb 2022

Organiseringen gjøres av skoleeier

- Skoleeier bestemmer organiseringen av opplæringen i samisk, men skal drøfte ulike løsninger med eleven og foreldrene

Kommuner med mange samiske elever

- Stedlig undervisning er det mest vanlige når elevtallet som har samisk opplæring er høyt. (Alta-317 elever, Tromsø-262 elever, Sør-Varanger-62 elever, Nordreisa-58 elever, Vadsø-43 elever, Lyngen-38 elever, Oslo-37 elever, Trondheim-33 elever)
- Noen kommuner har egne samiskklasser, en eller flere
- Noen kommuner samler samiskelever på en skole
- Noen kommuner lar lærer(e) reise rundt til skolene
- Tilgang til kvalifiserte samisklærere avgjør ofte kommunenes valg

Krav til utstyr og læremidler generelt

- Etter opplæringsloven § 9-3 plikter skoleeieren å sørge for at skolene har tilgang til nødvendig utstyr og inventar og nødvendige læremidler i alle fag
- Læremidlene skal være egnet til å benyttes i undervisningen
- Læremidlene må være i tråd med gjeldende læreplanverk
- Skoleeier skal sørge for at alle skoler har tilgang på nødvendige læremidler for å kunne oppfylle kompetansemålene i faget, men kommunene har ikke plikt til å utarbeide nye læremidler
- Sametinget har ansvar for læreplaner og læremidler for de tre samiske språkene. I praksis utarbeides de gjennom samiske forlag og læremiddelprodusenter etter utlysning/anbud

Alternative opplæringsformer

Hvis skoleeiere ikke kan tilby stedlig samiskopplæring har man plikt til å benytte alternative opplæringsformer: Forskrift til Opplæringsloven § 7-1

- Fjernundervisning
- Språksamlinger/hospitering
- Intensiv opplæring

Forskriften til Opplæringsloven og rammeverket for samisk fjernundervisning påpeker økt foreldremedvirkning ved alternative opplæringsformer

Rammeverket for samisk fjernundervisning

Målet for rammeverket er at fjernundervisningen skal holde høy kvalitet og sidestilles med stedlig undervisning

Krav til fjernundervisningslærere:

- Kompetanse i samisk språk (30 og 60 studiepoeng)
- Pedagogisk kompetanse
- Kompetanse i fjernundervisningsdidaktikk- tilrettelegge opplæringa til skjerm
- Digital kompetanse for fjernundervisning

Flere må samarbeide ved fjernundervisning

- Vi har dere som elevens foresatte
- Skoleeier i hjemkommunen der eleven bor
- Hjemmeskolen til eleven ved rektor og kontaktlærer
- Fjernundervisningstilbyder som er kommuner i de samiske forvaltningsområdene eller videregående skoler i samme områder
- Fjernundervisningslærer i tilbyderkommunen som gir undervisningen
- De som tilrettelegger for hospitering i kommunen som tilbyr fjernundervisning
- Statsforvalteren som koordinerer fjernundervisningen mellom tilbyder og hjemkommune

Krav til hjemmeskolen ved fjernundervisning

- Skoleeier har det juridiske ansvar for samiskopplæringa gjennom fjernundervisning og rutiner for vurdering
- Skoleeier skal informere elever og foresatte om retten til samiskopplæring
- Skoleeier har ansvar for å opprette et godt skole-hjemsamarbeid ved fjernundervisning - er forskriftsfestet i § 7, forskrift til opplæringsloven
- Skoleeier er ansvarlig for å tilrettelegge for fjernundervisning og skal tilby en god opplæringsarena i form av tilpasset rom og godt teknisk utstyr
- Det bør være en voksen sammen med de yngste elevene ved oppstart av opplæringa
- Rektor er ansvarlig for at kontaktlærer og fjernundervisningslærer har gode rutiner for vurdering

Hospitering/språkopphold

- Hospitering er ikke lovbestemt, men omtalt i rammeverket som et supplement for å oppnå kompetansemålene i samiskfaget
- Hospitering er verdifullt for å snakke språket i en naturlig sammenheng når elevene ikke har språkstøtte i nærmiljøet
- Skoleeier og fjernundervisningstilbyder (kommunene) skal ha en kontrakt som klargjør opplæringsform og om språkopphold skal være med for å nå kompetansemålene i samisk
- Skoleeier i hjemkommunen skal dekke reiseutgifter etter billigste reisemåte for elev og eventuelt foresatte hvis kontrakten har hospitering med som opplæringsform
- Statsforvalteren i Troms og Finnmark har ønsket fast hospitering i høringen til ny opplæringslov

Koordinering av fjernundervisning

- Statsforvalteren i Nordland har et nasjonalt ansvar for koordinering av lulesamisk og sørsamisk fjernundervisning
- Statsforvalteren i Troms og Finnmark har et nasjonalt ansvar for koordinering av nordsamisk fjernundervisning
 - Flere av kommunene i det samiske forvaltningsområdet tilbyr fjernundervisning til kommuner i landet forøvrig
 - Ca. 50 fjernundervisningslærere tilbyr nordsamisk (Kautokeino, Karasjok, Porsanger, Tana, Kåfjord, Nordreisa vgs, Sameskolen i Målselv, Språksenteret i Lavangen og Sørsamisk kunnskapspark (alle tre samiske språk))
- Koordineringsansvaret er delegert Statsforvalterne av Kunnskapsdepartementet etter dialog med og aksept fra de samiske fagmiljøene

Hvilke oppgaver har vi:

- Informere om opplæringsretten i samisk språk til skoleeiere
- Veilede skoleeier om hvordan de starter opp og gjennomfører fjernundervisning og språkopphold når det er nytt for dem
- Ha kontakt med tilbydere av fjernundervisning og elevens skoleeier/hjemmeskole
- Svare foresatte ved spørsmål angående samisk opplæring
- Gjøre kompetansekartlegginger av fjernundervisningslærere
- Gi fjernundervisningslærere etterutdanningskurs i samarbeid med fagmiljøer på Samisk Høgskole, UiT Norges arktiske universitet, Universitet Nord

Årshjul dere kan merke dere:

- 1.mars:** Hjemmeskolen skal gi informasjon til foresatte og elever om opplæringsretten, gjelder særlig nye elever og skolestartere
- 1.april:** Skoleeier sender prognose for timetall for neste skoleår til Statsforvalteren elektronisk
- 1.mai:** Statsforvalteren gir tilbakemelding til skoleeier
- Vår:** Skoleeier tar inn samiskopplæringen i ordinær timeplanlegging for kommende skoleår
- Høst:** Skoleeier sørger for at samiskopplæringen starter opp ved skolestart
- 15.november:** Skoleeier sender søknad om statstilskudd via elektronisk søknadsskjema

Vår nettside:

<https://www.statsforvalteren.no/nb/troms-finnmark/barnehage-opplaring/samisk-opplaring/>

Marit Helene Pedersen
Skoleseksjonen
mahpe@statsforvalteren.no
91310232

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

Facebook [statsforvalterentromsogfinnmark](#)
Twitter [Statsforvalt_TF](#)
Nettside [statsforvalteren.no/troms-finnmark](https://www.statsforvalteren.no/troms-finnmark)